

Forord

I dette nummer af Bol og By sættes der fokus på det nutidige landbrug og på den enorme udvikling, landbruget har været igennem de sidste 50 år. I 1950 levede ca. en fjerdedel af Danmarks befolkning af landbrug, den næste fjerdedel levede i landsbyer eller små bysamfund, der var stærkt afhængige af landbruget og resten af befolkningen havde stadig nære relationer til familie og bekendte på landet.

Det er der blevet vendt helt op og ned på, og i dag lever kun hver 30. dansker af landbrug. Disse strukturforandringer er ikke blot tal, statistikker og teknologiske fremskridt. Også livsformer og livsopfattelser har ændret sig. Strukturforandringerne i vores hoveder er mindst lige så store som de rent fysiske.

Vi håber med dette udvalg af artikler at belyse begge sider af disse strukturforandringer. Gunnar Lind Haase Svendsen fremfører i sin artikel spændingen mellem det traditionelle og det moderne. Mekaniseringen blev indført med rivende hast. I

1950 var der under 25.000 traktorer i Danmark i 1970 lå tallet på 175.000. Indførelse af den moderne teknologi indebærer også at landmanden som type blev en anden, de blev virksomhedsindehavere, der turde risikere noget.

Per Grau Møller har i sin artikel sat fokus på strukturforandringerne i landskabet, og belyser, hvordan en væsentlig del af den danske kulturarv i vores landskab er i fare for at gå tabt. Landmanden forvalter landskabet og dermed også de kulturhistoriske værdier i landskabet. Per Grau Møller har foretaget en spørgeundersøgelse blandt 100 landmænd for at undersøge deres bevidsthed om de kulturhistoriske værdier i landskabet og om deres interesse for at bevare disse værdier. 65 ønskede at deltage i interviewet. De fleste ville tage hensyn ved nybyggeri, hvis man var bekendt med kulturhistoriske interesser. De mere bløde værdier i landskabet mangler man viden om.

Karen Elberg kommer blandt meget andet i sin artikel ind på land-

manden som bærer af kulturarven. Hun har undersøgt dette i Båring-Asperup området – en egn med stolte grundtvigske traditioner. De unge landmænd har ikke meget tid til foræningsliv og de føler sig ikke bundet eller forpligtet til at overtage forældrenes eller bedsteforældrenes tilidsposter. De føler sig heller ikke bundet til egnen eller slægtsgården, men vil gerne flytte, hvis mulighederne er mere gunstige andre steder. Elberg påpeger også de unge landmænds ønske om at være som alle andre, at have faste arbejdstider, holde weekend og ferie.

Johannes Nørregård Frandsen tager fat på de stærkt ændrede livsformer blandt landboerne. Gamle livsmønstre er brudt op, og der er kommet nye i stedet. I dag lever landmanden ikke meget forskelligt fra byboen. Men det er ikke blot på lan-

det at de mentale strukturforandringer er slået igennem, også i byerne er den sociale struktur og livet i kvartererne gået opløsning. Men så kan indvandrere fra landet og udvandrere fra byerne mødes i de nye parcellhuskvarterer, hvor der opstår nye samlivsformer, ikke baseret på samhørighed og arbejdsfællesskaber, men på kernefamilien.

Vi synes i redaktionen, at det er spændende at bringe dette øjebliksbillede fra landbosamfundet, der ikke er alene om at ændre sig så voldsomt i disse år, men blot et udtryk for at vi alle lever i en brydningstid. Og vi kan med Hostrups ord spørge : »Hvad er denne brydningstime skumring eller gry?«

Gunnar Solvang

Peter Korsgaard

Ellen Christensen-Dalsgaard